

SUUNNITELMALLISUUS on työturvallisuuden perusta

Hyvä työympäristö on turvallinen ja tuottava, ja edellyttää tapaturmien ennalta ehkäisemistä. Turvallinen työskentely on suunnitelmallista, ja noudattaa turvallisuutta vaalivia ennakkoon hyviksi todettuja sääntöjä ja käytäntöjä.

Ammattikeittiön työturvallisuus koostuu ergonomiasta, kone- ja laiteturvallisuudesta, järjestyksestä ja siisteydestä, työympäristökäytännöistä (valaistus, lämpöolot, ilmanpuhtaus ja ilmastointi, kemikaalit ja melu), työterveyshuollosta, ensiavusta ja paloturvallisuudesta sekä itse työskentelystä, johon liittyvät väkivalta- ja vaaratilanteet, työtilanteet ja työn organisointi.

Työnantajalla on vastuu huolehtia siitä, että työpaikan oloista ei aiheudu työntekijöille terveys- tai turvallisuusvaaraa. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan seuraamaan työolosuhteita säännöllisesti, selvittämään vaarat ja arvioimaan niiden aiheuttamia riskejä sekä laatimaan työsuojelun toimintaohjelman työolojen terveellisyden ja turvallisuuden edistämiseksi.

”Jokaisella tulee olla mahdollisuus tehdä työtään sellaisessa työympäristössä, jossa työntekijän henki ja terveys eivät ole vaarassa”, Juha Merjama työturvallisuuden asiantuntijayritys Tapaturva Oy:stä muistuttaa.

Turvallisuus on yhtä kuin tuottavuus Merjaman mukaan yksi iso turvallisuusrisikki on työhön perehdyttämisen ja opastuksen huono suunnittelu ja aliarviointi.

”Yleiset asiat ja lomakkeiden täytöt muistetaan, mutta se itse käytännön työhön opastaminen on suunnittelematon. Muita työntekijöitä laitetaan katsomaan uuden perään, tai uutta työntekijää kehoitetaan kysymään apua joltakin. Työntekijä jää usein oman onnensa nojaan ja joutuu opettelemaan asiat kantapään kautta. Pahimmillaan kokenutkaan työntekijä ei ole saanut kunnollista perehdytystä, ja tekee asiat omalla tavallaan. Erikoistilanteen satuessa kenelläkään ei ole tietoa, miten pitäisi toimia”, hän kertoo.

Suunnittelemattomuus johtaa usein myös tarpeettomaan kiireeseen ja stressiin, jolloin tapaturmariski kasvaa, työilmapiiri karsii, ja sairauspoissaolot usein lisääntyvät. Tämä kaikki vaikuttaa tuotteiden ja palvelun laatuun, asiakastyytyväisyyteen ja tuottavuuteen.

Työturvallisuuden parantamisen tulee hänen mukaansa parantaa myös työn tuot-

tavuutta. Tapaturma on yleensä oire työn tai toiminnan ongelmista, suunnitelmallisesti ja tehokkaasti toimivassa yrityksessä myös työturvallisuus on yleensä kunnossa.

Työoloihin tehdyt investoinnit maksavat itsensä takaisin tehokkaampana työskentelynä, parempana työympäristönä ja iloisempana ja terveempänä työyhteisönä. Siisti ja hyvässä järjestyksessä oleva työpaikka sekä kunnossa pidetyt työvälineet parantavat myös tuottavuutta ja työturvallisuutta. Kun hukka-aikaa, tapaturmia, esinevahinkoja ja sairauspoissaoloja on vähemmän, ovat myös kustannukset pienemmät.

Kilpailukykyisestä yrityksestä, jonka sekä henkinen että fyysinen työturvallisuus on hyvä, hyötyy myös yhteiskunta työpaikkoina ja verotuloina sekä pienempänä sosiaali- ja terveysbudjettiin kohdistuvana rasituksena.

”Mitä olisi voinut tapahtua?”

Työturvallisuuden parantamiseksi työpaikalla Merjama kehottaa työntekijöitä ja työnantajaa varsinkin läheltä piti-tilanteissa miettimään, mitä olisi voinut tapahtua, ja kuinka turvallisuutta voitaisiin parantaa niin, että täpärät tilanteet saataisiin karsittua kokonaan pois.

”Riskien hallinta ja kiireen minimoiminen on tässä suhteessa erittäin tärkeää. Kiire luo turvattomuutta. Kynnykset, petteävät rakenteet, tulipalo... kaikki ovat puutteita turvallisuudessa”.

Myös työympäristöstä ja -oloista riippu-

mattomiin tekijöihin, kuten sairaskohtauksiin on sovellettava työturvallisuuslakia, jonka mukaan työnantajan tulee ensiavun osalta huolehtia työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä työntekijöiden lukumäärän, työn luonteen ja työolosuhteiden edellyttämällä tavalla.

Ilmapiiri on osa työturvallisuutta

Kiire ja stressi vaikuttavat myös työskentelyilmapiiriin, mutta aina ei hyvin organisoitussakaan työyhteisössä ole kaikkien hyvä työskennellä.

Tutkimusten mukaan noin viisi prosenttia suomalaisista kokee joutuneensa eristeisen kiusaamisen kohteeksi työpaikallaan. Kiireen uskotaan olevan kiusaamistilanteita ruokkiva ilmiö, mutta myös huono johtaminen saattaa pahentaa kiusatuksi itsensä kokevan työntekijän asemaa.

Merjama kehottaa työnantajia ja esimiehiä ylläpitämään avointa ilmapiiriä työpaikoillaan, minimoimaan kiireen

organisoimalla työt hyvin, ja pyrkimään tasapuolisuuteen työntekijöiden kohtelussa.

Hän tiedostaa, että työpaikkakiusaamista on usein vaikea tunnistaa. Kiusatuksi itsensä kokevan on usein vaikeaa tuoda asia esille, ja toisaalta jokaisella ihmisellä on myös oma kipukynnyksensä.

Selkeitä työpaikkakiusaamisen muotoja ovat kuitenkin mustamaalaaminen, pilkkaaminen, toisen työn ja yksityiselämän epäasiallinen arvostelu, vähätteleminen ja puheiden vääristely. Henkisen väkivallan piiriin kuuluu myös kollegan eristäminen työyhteisön sosiaalisesta piiristä, syrjintä, tieto-

jen panttaaminen ja työtoverin mielenterveyden kyseenalaistaminen. Väkivallalla uhkaaminen ja huutaminen, sukupuolinen häirintä ja ahdistelu ovat niin ikään epäasiallista käytöstä.

”Ennaltaehkäisy ja suunnitelmallisuus ovat tärkeimpiä ilmapiiriin ja työturvallisuuden parantajia ja ylläpitäjiä. Kiireen karsiminen auttaa pitämään ilmapiirin avoimena, mutta vaatii suunnitelmallisuutta, jotta aikaa jää riittävästi myös työilmapiiriin huoltamiseen. Suunnitelmallisuus on työturvallisuuden perusta”, Merjama painottaa. □

Työoloihin tehdyt investoinnit maksavat itsensä takaisin tehokkaampana työskentelynä, parempana työympäristönä ja iloisempana ja terveempänä työyhteisönä.

”Riskien hallinta ja kiireen minimoiminen on tässä suhteessa erittäin tärkeää. Kiire luo turvattomuutta. Kynnykset, petteävät rakenteet, tulipalo... kaikki ovat puutteita turvallisuudessa”.